

Skiepai kūdikiams

iki vienerių metų

immunisation

the safest way to protect your child

Čia yra pateikta informacija ir apie naują B grupės meningokoko vakciną. Prieš skiepydami savo dviejų metų amžiaus kūdikį, pasirūpinkite, kad namuose būtų kūdikiams skirtas paracetamolio.

Immunisation for babies - Lithuanian

Įvadas

Šis vadovas yra skirtas tėvams, auginantiems kūdikius iki vienerių metų amžiaus. Jame pateikiama informacija apie skiepus, kuriais įprastai skiepijami kūdikai, siekiant juos apsaugoti nuo pavojingų vaikystės ligų. Šiame vadove minėtos ligos aprašomos ir paaiškinama, kodėl vaikus reikia nuo jų apsaugoti.

Siekiant užtikrinti, kad vaikams būtų siūloma veiksmingiausia apsauga nuo ligų, kurių galima išvengti, imunizacijos programa yra reguliariai peržiūrima. Šiame informaciniame lapelyje rasite ir informacijos apie naujausius skiepų programos pakeitimus. Vienas iš jų – vakcina nuo B grupės meningokokinės infekcijos. Taip pat pabrėžiama, kad po pirmųjų, dviejų šios vakcinos dozių labai svarbu vaikui duoti paracetamolio. **Prieš skiepydami savo kūdikį pirmą kartą, pasirūpinkite, kad namuose turėtumėte kūdikiams skirto paracetamolio** (Žr. p. 15–17). Joje taip pat pateikiama informacija apie papildomą apsaugą nuo hepatito B, kuri siūloma kaip kombinuotos DTaP/IPV/Hib/HepB (6 vakcinos 1 injekcijoje) vakcinos dalis, kuria įprasta tvarka skiepijami kūdikai, gimę nuo 2017 m. rugpjūčio mėn.

„Dvi, didžiausią
poveikį pasaulio
žmonių sveikatai
turėjusios intervencijos
– švarus vanduo ir
skiepai.“

Pasaulio sveikatos
organizacija

Kas yra skiepai?

Skiepai – tai geriausias ir saugiausias būdas apsaugoti savo kūdikį nuo įvairių užkrečiamųjų ligų. Kūdikį paskiepijus, vakcina skatina jo organizmą gaminti antikūnus. Antikūnai – tai natūrali organizmo apsauga nuo infekcinių ligų. Skiepai padeda organizmui pasiruošti kovai su infekcija, jeigu vaikas ja užsikrėstų.

Kodėl reikia skiepytis?

Visame pasaulyje kiekvienais metais nuo infekcinių ligų miršta milijonai žmonių. Daugelis šių ligų Šiaurės Airijoje tapo labai retos, todėl gali būti, kad apie jas esate girdėję labai nedaug. Jos tapo retos todėl, kad žmonėna nuo jų skiepijasi, o skiepai labai efektyviai padeda nuo šių ligų apsaugoti. Tačiau šiomis ligomis sergama kitose pasaulio dalyse, o kadangi dabar dažniau keliaujama į užsienio šalis, jos gali vėl sugrįžti į Šiaurės Airiją ir nepaskiepyti vaikai gali susirgti.

Labai svarbu neužmiršti, kaip sunkiai šiomis ligomis galima susirgti. Jos labiausiai pavojingos kūdikiams, todėl juos būtina paskiepyti kiek įmanoma anksčiau. Kad jūsų kūdikis būtų apsaugotas, reikia skiepyti kelis kartus ir būtina baigti visą skiepų kursą. Jeigu jūsų kūdikis liktų laiku nepaskiepytas kuria nors iš šių vakcinų, tai padaryti niekada ne vėlu, net ir praėjus ilgam laikui. Kreipkitės į savo šeimos gydytoją arba sveikatos priežiūros darbuotoją, kad kūdikis būtų paskiepytas praleista vakcina. Nereikia viso skiepų kurso pradėti nuo pat pradžių.

Kai kuriomis ligomis sunkiau serga vyresnio amžiaus vaikai, todėl labai svarbu, kad jie dar kartą būtų paskiepyti.

Jeigu apie skiepus turite klausimų, kreipkitės į savo šeimos gydytoją, slaugytoją arba bendruomenės slaugytoją.

Be to, galite apsilankyti www.publichealth.hscni.net arba www.nhs.uk/vaccinations

Vakcinosis kūdikiams

DTaP/IPV/Hib/HepB vakcina (6 vakcinosis 1 injekcijoje)

Ši vakcina saugo nuo difterijos, stabligės, kokliušo, poliomielitio (inaktyvuota poliomielitio vakcina), B tipo haemophilus influenzae infekcijos ir hepatito B. Šiuo metu nuo poliomielitio skiepijama kartu su kitais skiepais, užuot jo vakciną administruojant per burną.

DTaP/IPV/Hib/HepB (6 vakcinosis 1 injekcijoje) vakcina turi būti paskiepyti dviejų, trijų ir keturių mėnesių kūdikiai.

Kai jūsų vaikui sueis vieneri metai, jis bus paskiepytas papildoma Hib (haemophilus influenzae) vakcinosis doze (kartu su meningokoko C vakcina), o prieš jam pradėdant lankyti mokyklą – papildomai skiepijamas nuo difterijos, stabligės, kokliušo ir poliomielitio. 14 ir 18 metų amžiaus paaugliai nuo difterijos, stabligės, kokliušo ir poliomielitio bus skiepijami dar kartą.

Koks DTaP/IPV/Hib/HepB (6 vakcinosis vienoje injekcijoje) vakcinosis veiksmingumas?

Tyrimai parodė, kad DTaP/IPV/Hib/HepB (6 vakcinosis 1 injekcijoje) vakcina labai veiksmingai apsaugo kūdikius nuo minėtų šešių sunkių ligų. Tačiau tam, kad būtų užtikrintas atsparumas vaikui augant, jam būtinos papildomos šios vakcinosis dozės.

Nuo kokių ligų saugo DTaP/IPV/Hib/HepB (6 vakcinosis 1 injekcijoje) vakcina?

Difterija

Difterija – tai sunki liga, greitai sukelianti kvėpavimo sutrikimų. Ji gali pažeisti širdį ir nervų sistemą, o itin sunkiais atvejais gali baigtis mirtimi.

Prieš pradėdant skiepyti nuo difterijos, Šiaurės Airijoje buvo užregistruojama apie 1500 šios ligos atvejų.

Stabligė

Stabligė – tai skausminga liga, kuri pažeidžia raumenis ir sukelia kvėpavimo sutrikimų. Ji veikia centrinę nervų sistemą ir gali baigtis mirtimi. Stabligė susergama, kai dirvoje arba organinėse trąšose esantys mikrobai patenka į organizmą per atviras žaizdas ar nudegimus. Ši liga neužkrečiama, tačiau ją sukeliančių mikrobus visada būna dirvoje, net ir šioje šalyje.

Kokliušas

Susirgus kokliušu, kamuoja ilgi kosulio priepuoliai ir dusulys, dėl ko būna sunku kvėpuoti. Liga gali trukti apie 10 savaitių. Ši liga labai pavojinga mažiems vaikams, o jaunesni nei vienerių metų kūdikiai gali net mirti. Prieš pradėdant skiepyti nuo kokliušo, Šiaurės Airijoje kasmet juo susirgdavo apie 3500 žmonių.

Poliomielitas

Poliomielitas – tai virusas, veikiantis centrinę nervų sistemą, kuris gali visam laikui paralyžiuoti raumenis. Virusui patekus į krūtinės raumenis arba smegenis, žmogus gali būti mirti. Prieš pradėdant skiepyti nuo poliomielito, kiekvienais metais Šiaurės Airijoje paralyžiniu poliomielitu susirgdavo apie 1500 žmonių.

Haemophilus influenzae (Hib)

Haemophilus influenzae infekcija gali sukelti net kelias sunkias ligas, tokias kaip kraujo užkrėtimas, plaučių uždegimas ir meningitas. Laiku nepradėjus šių ligų gydyti, jos visos gali būti mirtinos. Hib vakcina kūdikį apsaugo tik nuo vieno meningito tipo (Hib). Šis vakcina neapsaugo nuo kitų meningito tipų.

Hepatitis B

Hepatitis B – tai kepenų infekcija, kurią sukelia hepatito B virusas. Vaikai gali ne vienerius metus būti užsikrėtę šia infekcija, kuri kartais gali sukelti komplikacijas, tokias kaip kepenų surandėjimas (cirozė), trukdantis kepenims tinkamai funkcionuoti, arba kepenų vėžys.

Ir nors Jungtinėje Karalystėje hepatito B virusu užsikrėtusių vaikų nėra daug, nuo praeito šimtmečio 9 deš. kūdikiai, kuriems gresia didesnė tikimybė užsikrėsti hepatitu B nuo sergančios motinos, yra skiepijami nuo šios infekcijos. 2017 m. hepatito B vakcina buvo įtraukta į įprastą skiepų programą, kad visi vaikai būtų apsaugoti nuo šio viruso.

Hepatito B vakcina apsaugo tik nuo B tipo viruso, o trys dozės užtikriną ilgalaikę apsaugą vaikams, kuriems didesnės tikimybės užsikrėsti šia infekcija nėra.

DTaP/IPV/Hib/HepB (6 vakcinų 1 injekcijoje) vakcinų šalutinis poveikis

Daugumai kūdikių nepasireiškia joks šalutinis poveikis, tačiau visi kūdikiai skirtingi. Taigi, jūsų kūdikiui gali pasireikšti kai kurie iš toliau nurodytų šalutinių reiškinių, kurie paprastai būna nestiprūs:

- irzlumas, kuris praeina per 48 val. po injekcijos;
- nestiprus karščiavimas (p. 16/17 skaitykite apie tai, kaip po skiepavimo išvengti aukštos temperatūros);
- nedidelis sukietėjimas injekcijos vietoje, kuris po kelių savaičių pamažu išnyksta.

Jeigu manote, kad jūsų kūdikiui pasireiškė kitokia reakcija į DTaP/IPV/Hib/HepB (6 vakcinų 1 injekcijoje) vakciną, ir dėl to nerimaujate, pasikalbėkite apie tai su gydytoju, slaugytoja arba bendruomenės slaugytoja.

Be to, tėvai ir globėjai apie įtariamą šalutinį vakcinų ir vaistų poveikį gali pranešti naudodamiesi Geltonosios kortelės programa (angl. Yellow Card Scheme). Tai padaryti galima internetu www.yellowcard.gov.uk arba paskambinus „Geltonosios kortelės programos“ nemokamu telefonu 0808 100 3352 (pirmad.-penktad., 10.00-14.00 val.).

Alerginės reakcijos

Labai retais atvejais vakcinų gali sukelti alerginę reakciją, tokią kaip tam tikros kūno dalies arba viso kūno bėrimas arba niežėjimas. Daug retesniais atvejais po kelių minučių po skiepo vaikams gali pasireikšti sunki alerginė reakcija. Ji gali sukelti kvėpavimo sutrikimus ir netgi kolapsą. Tai vadinama anafilaksija. Neseniai atlikti tyrimai parodė, kad maždaug pusei milijono skiepų tenka vienas anafilaksinio šoko atvejis. Ir nors alerginės reakcijos gali labai neraminti, jos paprastai greitai ir visiškai išgydomos.

Traukuliai

Labai retais atvejais, praėjus dienai ar dviem po skiepavimo DTaP/IPV/Hib/HepB (6 vakcinų 1 injekcijoje) vakcina, kūdikiams gali pasireikšti traukuliai. Paprastai tai būna susiję su itin aukšta temperatūra (žr. p. 16/17). Jeigu jūsų kūdikiui pasireiškė traukuliai, nedelsdami kreipkitės į savo gydytoją. Paprastai kūdikiai po traukulių greitai ir visiškai pasveiksta. Mažiems vaikams traukuliai gali pasireikšti bet kuriuo metu, todėl traukuliai, pasireiškę po skiepavimo, nebūtinai su tuo susiję. Gydytojas nuspręs, ar jūsų kūdikį verta skiepyti dar viena šios vakcinų doze. Jeigu delsite kūdikį paskiepyti laiku, tikimybė, kad jį po skiepavimo DTaP/IPV/Hib/HepB (6 vakcinų 1 injekcijoje) vakcina ištiks traukuliai padidės, kadangi aukštos temperatūros sukelti traukuliai kur kas rečiau pasitaiko per pirmuosius šešis kūdikio gyvenimo mėnesius. Todėl labai svarbu, kad jūsų kūdikis būtų skiepiamas tinkamo amžiaus.

Pneumokokinė vakcina (PCV)

Ši vakcina apsaugo nuo vienos iš dažniausiai pasitaikančių meningito priežasčių bei nuo tokių ligų kaip, ūminė ausies infekcija (otitis media) ir plaučių uždegimas, kurį sukelia labiausiai paplitusios pneumokokinių bakterijų rūšys. Meningitą, ausų uždegimą ir plaučių uždegimą gali sukelti ir kitos, retesnės pneumokokinių bakterijų rūšys bei kitos bakterijos ir virusai. Nuo tokių infekcijų ši vakcina neapsaugo.

PVC vakcina kūdikis turėtų būti paskiepytas dviejų ir keturių mėnesių amžiaus bei netrukus po pirmojo gimtadienio.

Kas yra pneumokokinė infekcija?

Pneumokokinė infekcija yra viena iš labiausiai paplitusių meningito priežasčių, kuri gali sukelti ūminį ausies uždegimą (otitis media), plaučių uždegimą ir kitas ligas.

Šalutinis PCV poveikis

Vienam ar dviems iš 10 šia vakcina paskiepytų kūdikių injekcijos vieta gali patinti, parausti ir pasidaryti jautresnė. Kūdikis gali lengvai karščiuoti. Labai retais atvejais vakcina gali sukelti alerginę reakciją (žr. p. 6).

Vakcina nuo rotaviruso

Ši vakcina apsaugo nuo rotaviruso – dažnai pasitaikančios, tačiau sunkios apatinio žarnyno infekcijos.

Vakcina nuo rotaviruso turėtų būti skiepijami dviejų ir trijų mėnesių amžiaus kūdikiai.

Kas yra rotavirusas?

Rotavirusas kūdikiams sukelia vėmimą ir viduriavimą. Jų būklė gali pablogėti dėl dehidratacijos ir gali prireikti gydymo ligoninėje. Dauguma vaikų rotovirusine infekcija suserga iki penkerių metų amžiaus. Šiaurės Airijoje kiekvienais metais maždaug vienam iš penkių kūdikių prireikia medikų pagalbos, o apie 400 atsiduria ligoninėje.

Kaip rotavirusas plinta?

Rotavirusas labai lengvai plinta per tiesioginį sąlytį su užterštais paviršiais, tokiais kaip žaislai, rankos ar nešvarios sauskelnės. Jis gali plisti ir oru, nusičiaudėjus arba kosėjant. Rankų plovimas ir paviršių valymas gali šiek tiek pristabdyti šio viruso plitimą, tačiau visiškai sustabdyti jo plitimo tokiu būdu nepavyksta.

Koks vakcinės nuo rotaviruso veiksmingumas?

Patirtis rodo, kad geriausias būdas kūdikius apsaugoti nuo rotaviruso – skiepai. Būtent todėl, nuo 2013 m. liepos mėn. rotaviruso vakcina buvo įtraukta į vaikų imunizacijos programą. Tačiau vėmimą ir viduriavimą gali sukelti ir kitos priežastys, nuo kurių ši vakcina neapsaugo.

Kada mano kūdikis bus skiepijamas?

Šia vakcina skiepijamas dviejų mėnesių ir trijų mėnesių amžiaus kūdikis kartu su kitomis vakcinomis.

Tačiau, jeigu jūsų kūdikiui suėjo 15 savaičių, šios vakcinės kurso jis pradėti negali. Taip pat negalima antrą kartą skiepyti vyresnio nei 24 savaičių amžiaus kūdikio.

Kodėl šia vakcina negalima skiepyti vyresnių kūdikių?

Vyresniems kūdikiams – maždaug vienam iš tūkstančio – nuo jos užsikemša apatinė virškinamojo trakto dalis. Tai itin retai pasitaiko jaunesniems nei trijų mėnesių amžiaus kūdikiams, o dažniausiai tai pasireiškia kūdikiams nuo penkių mėnesių iki vienerių metų. Tačiau yra nedidelė tikimybė, kad maždaug dviems iš šimto tūkstančio paskiepytų kūdikių pirmasis skiepas sukels žarnyno nepraeinamumą. Siekiant to išvengti, pirmą kartą negalima skiepyti vyresnių nei 15 savaičių kūdikių.

Kaip šia vakcina skiepijama?

Vakcina nuo rotaviruso su nedideliu kiekiu skysčio įšvirksčiama į burną, kad jam būtų lengva nuryti.

Ką daryti, jeigu kūdikis vakciną išspjautų arba paskiepijus tuoj pat pradėtų vemti?

Jeigu kūdikis vakciną išspjautų arba pradėtų vemti, ji jam bus duota dar kartą.

Ar ši vakcina apsaugo kūdikius nuo bet kokio vėmimo ir viduriavimo?

Ne. Rotavirusas nėra vienintelė priežastis, dėl kurios kūdikis gali vemti ir viduriuoti, todėl jie gali apsirgti net ir paskiepyti. Tačiau maždaug aštuoni iš dešimties paskiepytų kūdikių išvengs vėmimo ir viduriavimo, kurį sukelia rotavirusas. O kuo daugiau kūdikių bus paskiepyti šia vakcina, tuo sunkiau bus virusui plisti.

Vakcinos šalutinis poveikis

Ši vakcina plačiai naudojama kitose šalyse ir pasiteisino kaip saugi vakcina. Retais atvejais paskiepyti kūdikiai gali pasidaryti neramūs, irzlūs ir lengvai viduriuoti.

Labai retais atvejais (dviems iš šimto tūkstančių paskiepytų kūdikių) vakcina gali paveikti apatinę virškinamojo trakto dalį, todėl jiems gali pradėti pūsti pilvuką, jie gali pradėti vemti, traukti keliukus prie krūtinės, lyg jiems skaudėtų, o kartais gali tuštintis su krauju. Jeigu taip nutiktų, nedelsdami kreipkitės į gydytoją.

Atminkite, kad šios ligos keliama rizika yra kur kas didesnė už retą vakcinos šalutinį poveikį.

Ar kūdikis neužsikrės rotavirusine infekcija iš vakcinos?

Ne. Virusas vakcinoje yra susilpnintas, todėl ligos jį nesukelia. Skiepas padeda kūdikiui įgyti imunitetą, todėl paskiepyti kūdikiai užsikrėtę rotavirusu nesuserga.

Kūdikis gali virusą iš vakcinos perduoti jo aplinkoje esantiems žmonėms per nešvarias sauskelnes bent 14 dienų. Tačiau paskiepiję kūdikį, apsaugosite nuo rotaviruso kitus žmones, net ir tuos, kurių imuninė sistema dėl ligos arba gydymo yra nusilpusi, be to, vakcinos teikiama apsauga nusveria galimą riziką.

Visi asmenys, artimai kontaktuojantys su neseniai paskiepytu kūdikiu turi griežtai laikytis asmeninės higienos (pvz., pakeitę kūdikio sauskelnes nusiplauti rankas).

Meningokokinė infekcija

Meningokoko bakterija sukelia dvi labai sunkias infekcijas: **meningitą** (smegenų minkštųjų dangalų uždegimą) ir **sepsį** (kraujo užkrėtimą). Meningokoko bakterijų būna įvairių tipų, tačiau dažniausiai šioje šalyje pasitaiko būtent B grupės meningokoko bakterijų. Jūsų kūdikį bus siūloma skiepyti meningokoko B vakcina, kai jam sueis du ir keturi mėnesiai, ir dar kartą, kai jam sueis vieneri metai.

Jau kelis metus maži vaikai ir paaugliai skiepijami labai veiksminga vakcina nuo meningokoko C infekcijos, kuri jos praktiškai padėjo atsikratyti, todėl kūdikių nuo šios infekcijos daugiau skiepyti nebereikia. Jūsų vaikas meningokoko C vakcina bus skiepijamas tik sulaukęs vienerių metų (kartu su Hib vakcina). Manoma, kad naujoji meningokoko B vakcina suteikia tam tikrą apsaugą ir nuo meningokoko C sukiamų ligų.

Kas yra meningitas?

Meningitas – tai smegenų minkštųjų dangalų uždegimas. Dėl jo kaukolės ertmėje padidėja spaudimas. Meningitas gali vystytis labai greitai, sukelti sunkius negalavimus ir netgi baigtis mirtimi.

Kas yra sepsis?

Sepsis (arba kraujo užkrėtimas) yra sunki, gyvybei pavojinga infekcija, kuria susergama labai staigiai, o mirties rizika dar didesnė negu meningito atveju.

Daugiau informacijos apie tai, kaip atpažinti meningitą ir sepsį, ieškokite p. 18.

Ar meningitas ir sepsis išgydomi?

Taip, jie gali būti išgydyti, tačiau šios ligos užklumpa labai greitai ir, net gydant, kai kurie vaikai lieka visam gyvenimui pažeisti ar net miršta.

Ar jų galima išvengti?

Taip, nuo meningokoko C infekcijos sėkmingai skiepijame jau apie 15 metų, o dabar siūloma ir vakcina, kuri padės išvengti meningokoko B infekcijos.

Vakcina nuo meningokoko B

Ši vakcina apsaugo nuo dažniausiai pasitaikančios B grupės meningokoko infekcijos. Per pastaruosius kelis metus Šiaurės Airijoje per metus pasitaikydavo 50-100 meningokokinės infekcijos atvejų, ir daugumą jų sukeldavo būtent B tipo meningokokas. Dažniausiai ja užsikrečia naujagimiai ir maži vaikai.

Jūsų kūdikis turėtų būti skiepijamas nuo B grupės meningokoko dviejų, trijų ir dvylikos mėnesių amžiaus.

Ar meningokoko B vakcina turi kokį nors šalutinį poveikį?

Kai kuriems kūdikiams gali pasireikšti toks šalutinis poveikis:

- paraudimas ir patinimas dūrio vietoje, kuri gali būti ir šiek tiek skausminga (tai savaime praeina per kelias dienas);
- irzlumas, prastas apetitas;
- karščiavimas.

Tai, kad po skiepijimo B tipo meningokoko vakcina šiek tiek pakyla temperatūra, gana įprasta, todėl dėl to nerimauti nereikėtų. To galima išvengti, dviejų mėnesių ir keturių mėnesių amžiaus kūdikiui po skiepijimo meningokoko B vakcina duodant paracetamolio. Daugiau apie tai skaitykite p. 14-17. **Prieš skiepijant kūdikį pirmaisiais skiepiais, reikia pasirūpinti, kad namuose būtų kūdikiams skirto paracetamolio.**

Kokiu atveju kūdikio nereikėtų skiepyti šia vakcina?

Šia vakcina kūdikio nereikėtų skiepyti šiais atvejais:

- jeigu po ankstesniosios dozės jam pasireiškė anafilaksinė reakcija (žr. p. 6);
- jeigu jam pasireiškė anafilaksinė reakcija į kurią nors sudėtinę šios vakcinos dalį.

Koks meningokoko B vakcinos veiksmingumas?

Yra daugybė įvairių meningokoko B infekcijos atmainų, ir ši vakcina suteikia apsaugą nuo daugelio (maždaug trijų ketvirtadalių), tačiau ne nuo visų.

Ši vakcina pastebimai sumažina tikimybę, kad kūdikis užsikrės šia infekcija, tačiau nedidelė tikimybė vis tik išlieka, todėl labai svarbu žinoti jos požymius ir simptomus (žr. p. 18).

Dažniausiai užduodami klausimai apie skiepus

Kiek laiko praėjus po skiepų bus galima maudytis baseine?

Kūdikį maudyti baseine galima bet kada – tiek prieš skiepijant, tiek po to. Skirtingai nuo vėraujančio įsitikinimo, kūdikių nereikia skiepyti vien tam, kad galėtumėte leisti jiems maudytis baseine.

Ar yra kitų būdų suteikti kūdikiui imunitetą nuo šių ligų?

Deja, kol kas nėra jokių kitų patikrintų ir veiksmingų būdų suteikti kūdikiui imunitetą nuo šių ligų. Kokliušą buvo mėginta gydyti homeopatiniais vaistais, bet jie pasirodė neveiksmingi. Net ir „Homeopatijos specialistų taryba“ (registruota gydytojų homeopatų organizacija) pataria tėvams skiepyti vaikus įprastinėmis vakcinomis.

Ar kūdikio imuninei sistemai nebus pernelyg didelis krūvis vienu metu skiepijant keliomis vakcinomis?

Ne. Nuo pat gimimo kūdikio imuninė sistema saugo jį nuo aplinkoje esančių mikrobus. Be šios apsaugos kūdikio organizmas tiesiog nesudorotų su dešimtimis tūkstančių bakterijų ir virusų, kurių nuolat yra ant jų odos, nosyje, gerklėje ir žarnyne. Ši apsauga išlieka visą gyvenimą.

Teoriškai, kūdikio organizmas galėtų veiksmingai reaguoti į maždaug 10 tūkstančių vakcinų vienu metu. Todėl, kūdikio imuninė sistema gali ir paprastai lengvai susidoroja su keliomis vakcinomis, skiriamomis pagal imunizacijos programą.

Girdėjau, kad vakcinose yra timerosalio (gyvsidabrio). Ar tai tiesa?

Timerosalis vaikams skiriamose įprastose vakcinose daugiau nebenaudojamas. Laba nedidelis gyvsidabrio kiekis daugiau nei 60 metų vakcinose buvo naudojamas kaip konservantas. Per visą tą laiką nebuvo gauta jokių įrodymų, kad jis kenkia. Tačiau dabar šios medžiagos naudojimas palapsnui mažinamas, siekiant visame pasaulyje iškelto tikslo – nenaudoti gyvsidabrio ten, kur jo galima išvengti.

Mano kūdikis gimė prieš laiką.

Kada reiktų pirmą kartą skiepyti prieš laiką gimusius kūdikius?

Prieš laiką gimusiems kūdikiams infekcijos grėsmė dar didesnė. Todėl jie turėtų būti pradedami skiepyti pagal rekomenduojamą tvarkaraštį, kai sulauks dviejų mėnesių, nepriklausomai nuo to, kad gimė prieš laiką.

Ar yra priežasčių, dėl kurių neturėčiau skiepyti savo kūdikio?

Yra labai nedaug priežasčių, dėl kurių kūdikių skiepyti nerekomenduojama. Turite pranešti slaugei, gydytojui arba medicinos seseriai, jeigu:

- apsilankymo pas gydytoją dieną kūdikiui yra pakilusi aukšta temperatūra, jis vemia arba viduriuoja;
- kūdikis blogai reaguavo į skiepus;
- kūdikis yra labai alergiškas;
- kūdikis turi kraujavimo sutrikimų;
- kūdikis turėjo traukulių;
- kūdikis buvo gydomas nuo vėžio;
- kūdikis serga kokia nors liga, veikiančia imuninę sistemą (pvz., leukemija, ŽIV arba AIDS);
- kūdikis vartoja vaistus, veikiančius imuninę sistemą (pvz., dideles dozes steroidų arba gydomas po organų transplantavimo arba sergant vėžiu);
- kūdikis serga kokia nors kita sunkia liga.

Tai ne visada reiškia, kad kūdikio negalima skiepyti, tačiau ši informacija padeda gydytojui arba medicinos seseriai nuspręsti, kurie skiepai jam tinka ir, ar jums reikia daugiau patarimų. Šeimoje pasitaikę susirgimai nėra priežastis, dėl kurios reiktų atsisakyti kūdikį skiepyti.

Kaip išvengti aukštos temperatūros po skiepavimo meningokoko B vakcina?

Po skiepavimo kai kuriems kūdikiams gali pakilti temperatūra (virš 37,5°C). Tai dažniau nutinka po skiepavimo meningokoko B vakcina. Siekiant to išvengti, rekomenduojama, dviejų ir keturių mėnesių amžiaus kūdikį paskiepijus meningokoko B vakcina, jam duoti kūdikiams skirto paracetamolio. Po meningokoko B vakcinos paracetamolius sumažins aukštos temperatūros riziką (įskaitant skausmą injekcijos vietoje), kūdikis bus ramesnis. **Prieš skiepijant kūdikį pirmaisiais skiepais, pasirūpinkite, kad namuose turėtumėte kūdikiams skirto paracetamolio.** Jeigu po skiepavimo pradėjo karščiuoti trijų mėnesių kūdikis, jam taip pat galite duoti paracetamolio.

Kur galima įsigyti kūdikiams skirto paracetamolio?

Skysto paracetamolio galite rasti bet kurioje vaistinėje ar didesniame prekybos centre. Galite pirkti „Calpol“® arba bet kokio kito gamintojo paracetamolį, kuris paprastai būna pigesnis. Nesvarbu, kurio gamintojo paracetamolį pasirinksite, svarbiausia, kad kūdikiui būtų duota jo amžiui tinkama dozė.

Kada kūdikiui turėčiau duoti paracetamolio?

Pirmąją dozę turėtumėte duoti vos parvykę į namus arba iš karto po skiepijimo meningokoko B vakcina. Antrąją dozę duokite po pirmosios dozės praėjus 4-6 val., o trečiąją – 4-6 val. po antrosios dozės. Neduokite pirmosios dozės prieš vykdami pas gydytoją, nes slaugei reikės patikrinti, ar kūdikis nėra užsikrėtęs kokia nors kita infekcija, dėl kurios gali tekti skiepijimą atidėti.

Kiek jo reikėtų duoti?

Viena dozė yra 2,5 ml. Paprastai paracetamolio buteliukai parduodami kartu su graduotu geriamuoju švirkštu arba šaukšteliu, kuriuo paprasta pamatuoti tinkamą dozę (žr. toliau).

Kūdikiams skirto paracetamolio suspensijos (120 mg / 5 ml) dozavimas ir laikas dviejų ir keturių mėn. amžiaus kūdikiams po skiepijimo

Kūdikio amžius	1 dozė	2 dozė	3 dozė
2 mėnesių amžiaus / 4 mėnesių amžiaus	viena 2,5 ml dozė švirkštu arba šaukštu (mažasis galas) kiek įmanoma greičiau po skiepijimo	viena 2,5 ml dozė švirkštu arba šaukštu (mažasis galas) 4-6 val po pirmosios dozės.	viena 2,5 ml dozė švirkštu arba šaukštu (mažasis galas) 4-6 val. po antrosios dozės

Siekiant sumažinti karščiavimo galimybę, labai svarbu kūdikiui duoti tris rekomenduojamas paracetamolio dozes po pirmųjų dviejų skiepų meningokoko B vakcina.

Jeigu kūdikis atpiltų daugiau kaip pusę paracetamolio dozės per pirmąsias kelias minutes po to, kai jo sugirdysite, galite jam iš karto duoti dar vieną tokią pačią dozę.

Ar saugu duoti paracetamolio tokiam mažam kūdikiui?

Taip, dviejų mėnesių amžiaus kūdikiui paracetamolį duoti saugu. Ekspertai* patvirtino, kad paskiepijus dviejų mėnesių kūdikį, visiškai saugu duoti paracetamolio per 48 val. laikotarpį, jeigu per dieną duodamos ne daugiau kaip keturios jo dozės ir ne dažniau kaip kas 4 val.

Taip pat teigiama, kad tikėtina, jog temperatūra po skiepijimo šiek tiek pakyla būtent dėl vakcinos, o ne dėl infekcijos, todėl paracetamolis padeda kūdikiui pasijusti geriau. Ant senesnių paracetamolio pakuočių gali būti pateiktos kitokios instrukcijos, tačiau naujesnių pakuočių instrukcijos buvo atnaujintos, todėl reikėtų vadovautis jomis.

*Jungtinio vakcinacijos ir imunizavimo komiteto ir žmonėms skirtų vaistų komiteto ekspertai.

Ką daryti, jeigu net ir po trijų dozių paracetamolio kūdikis karščiuoja?

Kai kurie kūdikiai po skiepijimo vis tiek gali karščiuoti, net ir gavę paracetamolio. Jeigu po pirmųjų trijų paracetamolio dozių kūdikis karščiuoja, bet jokių kitų simptomų nepastebite, galite ir toliau jam duoti paracetamolio (iki 48 val. po skiepijimo). Paracetamolio duokite ne dažniau kaip kas 4 val. ir jokiu būtu neduokite daugiau kaip keturių dozių į dieną. Taip pat, kūdikio neapklodkite keliomis antklodėmis, kad jam nebūtų per karšta ir duokite gerti daug skysčių.

Jeigu kūdikio savijauta jus neramina, pasikliaukite nuojauta ir kreipkitės į šeimos gydytoją.

Jeigu, praėjus 48 val. po skiepijimo, kūdikis tebekarščiuoja arba jums atrodo, kad jis serga, kreipkitės į šeimos gydytoją.

Kaip atpažinti ir gydyti karščiavimą.

Jeigu palietus kūdikio veidelį jaučiamas karštis arba jis paraudęs, jis tikriausiai karščiuoja. Temperatūrą galite pamatuoti termometru (karščiavimas – tai aukštesnė nei 37,5°C temperatūra).

Kūdikiai ir vaikai karščiuoja gana dažnai. Karščiavimas paprastai pasireiškia dėl įvairių infekcijų. Kartais dėl aukštos temperatūros kūdikį gali ištikti traukuliai. Taip gali atsitikti nepriklausomai nuo to, ar karščiavimą sukėlė infekcija, ar vakcina. Todėl labai svarbu žinoti, ką daryti, jeigu kūdikis pradėtų karščiuoti. Atminkite, kad labiau tikėtina, jog karščiavimą sukelia ligos, o ne vakcinos.

Kaip gydyti karščiavimą

1. Laikykite kūdikį vėsiai. Pasirūpinkite, kad:

- kūdikis nebūtų apdengtas per šiltai ir apklotas keliomis antklodėmis;
- patalpoje, kurioje yra kūdikis, nebūtų per karšta (neturi būti ir per šalta, bet maloniai vėsu – apie 16–20°C);

2. Duokite kūdikiui gerti daug skysčių;

3. Duokite kūdikiams skirto paracetamolio (prašykite becukrio). Jeigu dviejų ar keturių mėnesių kūdikis buvo paskiepytas meningokoko B vakcina, rekomenduojama jam kas 4-6 val. duoti tris paracetamolio dozes, net jeigu kūdikis ir nepradėjo karščiuoti (žr. p. 14-17). Jeigu po skiepijimo pradėjo karščiuoti trijų mėnesių kūdikis, jam taip pat galite duoti paracetamolio.

Jokiu būdu neduokite vaistų, kurių sudėtyje yra aspirino, jaunesniems nei 16 metų vaikams.

Nedelsdami skambinkite gydytojui, jeigu jūsų vaikui:

- pakilo labai aukšta temperatūra (39°C ir daugiau);
- prasidėjo traukuliai.

Jeigu vaikui prasidėjo traukuliai, paguldykite jį ant šono saugioje vietoje, nes jo kūnas gali staigiai trūkčioti.

Kaip atpažinti meningitą ir sepsį

MenC, MenB, Hib ir pneumokinė vakcinos apsaugo nuo įvairių meningito ir sepsio (kraujo užkrėtimo) tipų. Yra ir kitų šių infekcijų tipų, nuo kurių skiepai neapsaugo, todėl svarbu stebėti, ar nepasireiškė jų požymiai ir simptomai.

Meningitas gali sukelti smegenų žievės patinimą. Tie patys mikrobai gali sukelti ir kraujo užkrėtimą (sepsį). Meningitu ar sepsiu sergančio vaiko būklė per keletą valandų gali tapti labai sunki. Negydomos abi šios ligos gali būti mirtinos. Ankstyvieji meningito simptomai yra nestiprūs ir primena peršalimo bei gripo simptomus: pakilus temperatūra (37,5°C ir aukštesnė), irzlumas, vėmimas ir apetito praradimas. Svarbiausi požymiai, į kuriuos reikėtų atkreipti dėmesį, yra išvardyti toliau.

Kūdikių pagrindiniai meningito simptomai:

- aukšto tono aīmanos ir verksmas;
- irzlumas paėmus ant rankų;
- išsipūtęs momenėlis (minkšta vieta galvos viršuje);
- mieguistumas ir vangumas
– sunku pažadinti;
- suglebimas, apatiškumas arba įsitempimas su mėšlungiškais judesiais;
- apetito praradimas, vėmimas;
- išblyškusi, dėmėta, pamėlusi oda;
- traukuliai ir konvulsijos;
- karščiavimas.

Pagrindiniai sepsio simptomai:

- pagreitėjęs, netolygus kvėpavimas;
- išblyškusi, dėmėta, pamėlusi oda;
- karščiavimas – šaltos rankos ir pėdos;
- drebulys;
- vėmimas, apetito praradimas;
- raudonos arba violetinės dėmės, kurios paspaudus neišnyksta (atlikite toliau aprašytą bandymą su stikline);
- irzumas dėl raumenų skausmų, stipraus galūnių ir sąnarių skausmų;
- sugėlimas;
- didelis mieguistumas.

Stipriai prispaudus stiklinę prie sepsinio bėrimo, bėrimas neišnyksta. Galėsite bėrimą matyti pro stiklą. Jeigu taip nutiktų, nedelsdami kreipkitės į gydytoją.

Svarbu atminti, kad ne visiems pasireiškia visi išvardyti simptomai. Jeigu pastebėsite kai kuriuos iš išvardytų simptomų, ypač raudonas arba violetines dėmes, skubiai kreipkitės į gydytoją. Jeigu negalite susisiekti su gydytoju arba pasikonsultavę vis dar nerimaujate, pasikliaukite savo nuojauta ir vežkite vaiką į artimiausios ligoninės skubiosios pagalbos skyrių.

Vyresnio amžiaus vaikams, paaugliams ir suaugusiems gali pasireikšti tokie simptomai meningito :

- sustingęs kaklas (patikrinkite, ar ligonis gali lūpomis pasiekti savo kelį arba kakta paliesti savo kelius);
- labai stiprus galvos skausmas (vien dėl šios priežasties į gydytoją kreiptis nebūtina);
- erzina ryški šviesa;
- vėmimas;
- karščiavimas;
- mieguistumas, sulėtėjusi reakcija, vangumas;
- bėrimas;
- traukuliai ir konvulsijos;

pagrindiniai sepsio simptomai:

- mieguistumas, sulėtėjusi reakcija, išsiblaškytas ir orientacija (vėlyvas kraujo užkrėtimo požymis);
- stiprus rankų, kojų ir sąnarių skausmas;
- labai šaltos rankos ir pėdos;
- drebulys;
- padažnėjęs kvėpavimas;
- raudonos arba violetinės dėmės, kurios paspaudus neišnyksta (atlikite p. 19 aprašytą bandymą su stikline);
- vėmimas;
- karščiavimas;
- viduriavimas ir skrandžio spazmai.

Kur galima gauti daugiau informacijos?

Informaciją apie meningitą teikia Meningito tyrimų fondas (angl. Meningitis Research Foundation) ir „Meningitis Now“.

Į „Meningitis Now“ galima skambinti ištisą parą nemokamu telefonu 0808 80 10 388 arba apsilankyti jų interneto svetainėje www.meningitisnow.org

Į Meningito tyrimų fondą galima skambinti ištisą parą nemokamu telefonu 080 8800 3344 arba apsilankyti jų interneto svetainėje www.meningitis.org

Taip pat, galite kreiptis patarimo į savo gydytoją, medicinos seserį arba bendruomenės slaugytoją.

Skiepai 12-13 mėnesių kūdikiams

Informacija apie šias vakcinas yra pateikta informaciniame lapelyje „Skiepai vienerių metų amžiaus kūdikiams“. Šį informacinį lapelį gausite prieš vaiko skiepimą. Taip pat galite apsilankyti interneto svetainėje www.publichealth.hscni.net arba pasikalbėti su bendruomenės slaugytoja.

MMR vakcina

MMR vakcina apsaugo vaiką nuo tymų, epideminio parotito (dar vadinamo kiaulyte) ir raudonukės.

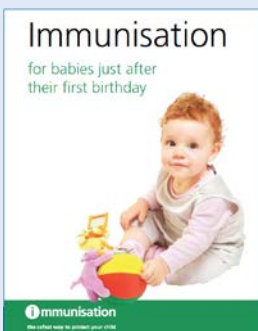
Šia vakcina kūdikis turėtų būti paskiepytas suėjus vieneriems metams.

Antrąją MMR vakcinės dozę vaikas bus skiepiamas prieš jam pradėdant lankyti mokyklą.

Pneumokokinė vakcina

Ši vakcina jau buvo aprašyta p. 7. Vaikai skiepiami trimis jos dozėmis.

Paskutine pneumokokinės vakcinės doze jūsų vaikas bus paskiepytas, kai sulauks vienerių metų.

Hib ir MenC vakcina

Vaikui reikės kombinuotosios Hib ir MenC vakcinės dozės, siekiant užtikrinti apsaugą nuo C tipo meningokoko sukeltų infekcijų ir sustiprinti apsaugą nuo B tipo haemophilus influenzae. Ši dozė suteikia ilgalaikę apsaugą vaikystėje nuo minėtų meningito ir sepsio sukėlėjų.

Vakcina Hib / MenC vaikas pakartotinai skiepiamas suėjus vieneriems metams.

Vakcina nuo meningokoko B

Ši vakcina jau buvo aprašyta p. 12. Vaikai skiepiami trimis jos dozėmis.

Paskutine meningokoko B vakcinės doze jūsų vaikas bus paskiepytas, kai jam sueis vieneri metai.

Įprastinė vaikų skiepijimo programa

Kada skiepyti	Ligos, nuo kurių apsaugo vakcina	Kaip skiepijama
2 mėnesių amžiaus	Difterija, stabligė, kokliušas, poliomielitas, B tipo haemophilus influenzae ir hepatitas B (6 vakcinos 1 injekcijoje)* Pneumokokinė infekcija Rotavirusas B tipo meningokoko infekcija	Viena injekcija Viena injekcija Per burną Viena injekcija
3 mėnesių amžiaus	Difterija, stabligė, kokliušas, poliomielitas, B tipo haemophilus influenzae ir hepatitas B (6 vakcinos 1 injekcijoje)* Rotavirusas	Viena injekcija Per burną
4 mėnesių amžiaus	Difterija, stabligė, kokliušas, poliomielitas, B tipo haemophilus influenzae ir hepatitas B (6 vakcinos 1 injekcijoje)* Pneumokokinė infekcija B tipo meningokoko infekcija	Viena injekcija Viena injekcija Viena injekcija
Netrukus po pirmojo gimtadienio	Tymai, epideminis parotitas ir raudonukė Pneumokokinė infekcija Haemophilus influenzae ir C tipo meningokoko infekcija B tipo meningokoko infekcija	Viena injekcija Viena injekcija Viena injekcija Viena injekcija
Kasmet nuo 2 metų iki 7 pradinės mokyklos klasės	Gripas	Purškiant į nosį arba injekcija
3 metų 4 mėnesių amžiaus	Difterija, stabligė, kokliušas ir poliomielitas Tymai, epideminis parotitas ir raudonukė	Viena injekcija Viena injekcija
12-13 metų amžiaus mergaitės	Gimdos kaklelio vėžys, kurį sukelia 16 ir 18 tipų žmogaus papilomos virusas, ir genitalijų karpos, kurias sukelia 6 ir 11 tipų virusas	Dvi arba trys injekcijos per šešis mėnesius
14-18 metų amžiaus	Stabligė, difterija ir poliomielitas Meningokokinė infekcija (A, C, W, Y)	Viena injekcija Viena injekcija

*Iki 2017 m. rugpjūčio mėnesio gimę kūdikiai bus skiepijami difterijos, stabligės, kokliušo, poliomielito ir haemophilus influenzae vakcina.

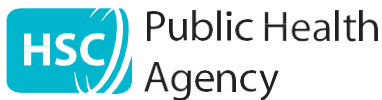
Jei vaikas nebuvo paskiepytas kuria nors iš šių vakcinų, pasikalbėkite apie tai su savo gydytoju arba bendruomenės slaugytoja.

Daugiau informacijos apie skiepus ieškokite svetainėse

www.publichealth.hscni.net arba

www.nhs.uk/vaccinations

Adaptuota iš „Public Health England“ leidinio ir su jos sutikimu išleista.

Public Health Agency

12-22 Linenhall Street, Belfast BT2 8BS.

Tel: 0300 555 0114 (local rate).

www.publichealth.hscni.net

Find us on:

